

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Μάρτιος 2012

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, της οικοδομικής βιομηχανίας, της μεταποίησης, καθώς και τα νοικοκυριά-καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγεθών, συνεπώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην κατασκευή βραχυπρόθεσμων προβλέψεων για το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ και άλλων οικονομικών μεταβλητών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) ή τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που αντανακλά τη γενική αντίληψη στο συγκεκριμένο τομέα (τρέχουσα κατάσταση και προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς και καταναλωτές. Η στάθμιση του εν λόγω δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διενεργούνται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Για τα νοικοκυριά-καταναλωτές το δείγμα είναι τυχαίο και η έρευνα γίνεται τηλεφωνικώς. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το Μάρτιο 2012 το οικονομικό κλίμα παρουσίασε οριακή επιδείνωση με το Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) να μειώνεται κατά 0,5 μονάδες σε σχέση με το Φεβρουάριο. Η επιδείνωση αυτή οφείλεται στη χειροτέρευση του κλίματος στις υπηρεσίες και στη μεταποίηση εξαιτίας της αρνητικότερης αξιολόγησης της ζήτησης και παραγωγής, αντίστοιχα, τόσο τους τελευταίους όσο και τους επόμενους τρεις μήνες. Το κλίμα στις κατασκευές, στο λιανικό εμπόριο και ανάμεσα στους καταναλωτές παρουσίασε μικρή βελτίωση συγκριτικά με το Φεβρουάριο εξαιτίας θετικότερων προσδοκιών αλλά συνεχίζει να παραμένει σε αρνητικά επίπεδα.

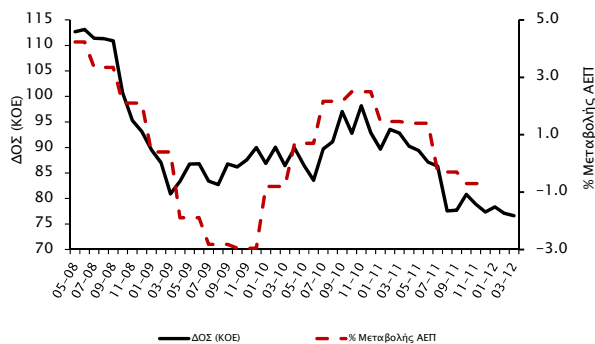
Αξιοσημείωτες είναι οι μεταβολές που καταγράφονται το Μάρτιο στις αντιλήψεις και προσδοκίες των καταναλωτών για τις τιμές, οι οποίες πιθανότατα έχουν επηρεαστεί δυσμενώς από τις αυξήσεις στο συντελεστή ΦΠΑ και στις τιμές των καυσίμων.

Τους τελευταίους μήνες ο ΔΟΣ παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα γεγονός που προδιαγράφει περαιτέρω συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας τα επόμενα τρίμηνα.

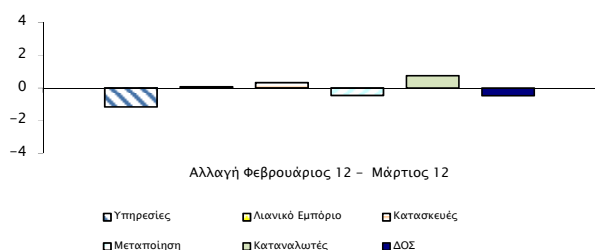
Το Μάρτιο 2012 ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ)¹ για την Κύπρο παρουσίασε οριακή μείωση της τάξης των 0,5 μονάδων σε σύγκριση με το Φεβρουάριο.² Ο ΔΟΣ έχει υποχωρήσει αισθητά τους τελευταίους μήνες, γεγονός που προδιαγράφει περαιτέρω υποχώρηση του ρυθμού μεταβολής του ΑΕΠ τα επόμενα τρίμηνα (Διάγραμμα 1).³

Διάγραμμα 1: Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΚΟΕ) και Ρυθμός Μεταβολής ΑΕΠ

Η μείωση του ΔΟΣ το Μάρτιο σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα οφείλεται στη χειροτέρευση του οικονομικού κλίματος στις υπηρεσίες και τη μεταποίηση (Διάγραμμα 2).

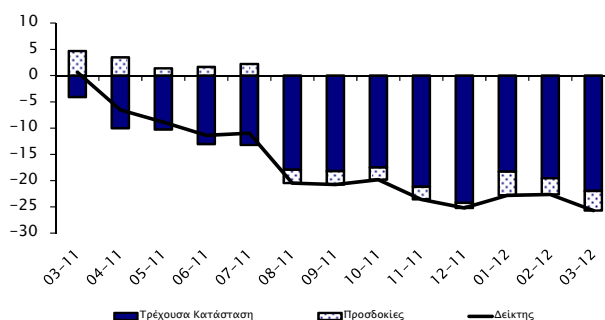
Διάγραμμα 2: Αλλαγή ΔΟΣ και οι συνιστώσες της

Στον τομέα των **υπηρεσιών** το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε επιδείνωση συγκριτικά με τον προηγούμενο μήνα, λόγω χειροτέρευσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 3). Ειδικότερα, περισσότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν αρνητικά τη ζήτηση και την απασχόλησή τους κατά τους τελευταίους τρεις μήνες. Παράλληλα, οι περισσότερες επιχειρήσεις αναμένουν μείωση στη

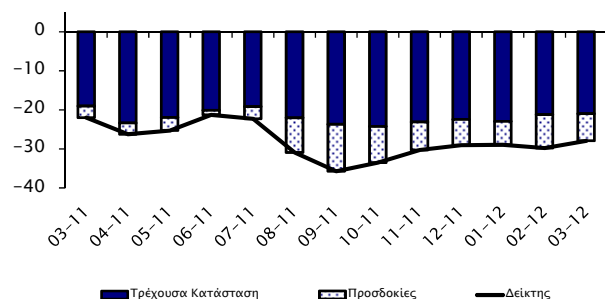
ζήτηση τους επόμενους τρεις μήνες, ενώ οι προσδοκίες τους για την απασχόληση τους επόμενους τρεις μήνες παρέμειναν αμετάβλητες. Συγκριτικά με τον προηγούμενο μήνα, ελαφρώς λιγότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν αρνητικά την οικονομική τους κατάσταση τους τελευταίους τρεις μήνες, ενώ περισσότερες δήλωσαν ότι αναμένουν αύξηση των τιμών τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στο **λιανικό εμπόριο** το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε μικρή βελτίωση σε σύγκριση με το Φεβρουάριο λόγω καλυτέρευσης των προσδοκιών (Διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Συγκριτικά με τον προηγούμενο μήνα περισσότερες επιχειρήσεις δήλωσαν πως αναμένουν αύξηση στις πωλήσεις τους, στις παραγγελίες προς τους προμηθευτές, καθώς και στις τιμές τους επόμενους τρεις μήνες. Λιγότερες επιχειρήσεις σε σχέση με το Φεβρουάριο δήλωσαν μείωση στις πωλήσεις τους τελευταίους τρεις μήνες, ενώ ελαφρώς περισσότερες παρατήρησαν αύξηση στα τρέχοντα αποθέματά τους. Οι προσδοκίες για την απασχόληση τους επόμενους τρεις μήνες παρέμειναν περίπου στα ίδια αρνητικά επίπεδα με τον προηγούμενο μήνα (Πίνακας 1).

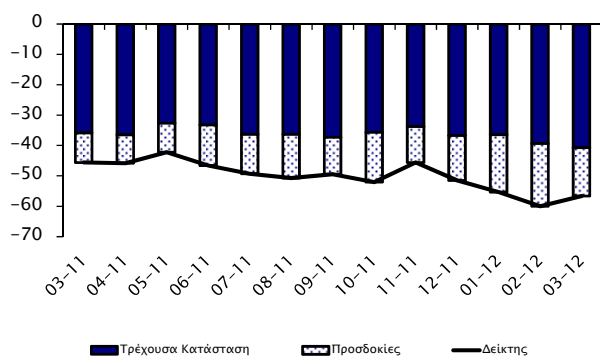
¹ Economic Sentiment Indicator (ESI).

² Από το Φεβρουάριο 2012 τα στοιχεία για το ΔΟΣ (ΚΟΕ) έχουν αναθεωρηθεί λόγω αναπροσαρμογής του μακροχρόνιου μέσου όρου που χρησιμοποιείται για την κατασκευή του Δείκτη.

³ Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (σταθερές τιμές 2005) υπολογίζεται σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου (πηγή: "Εθνικοί Λογαριασμοί: Κυριότερα Στοιχεία: ΑΕΠ σε σταθερές τιμές, 4ο τρίμηνο 2011", Στατιστική Υπηρεσία 09/03/12).

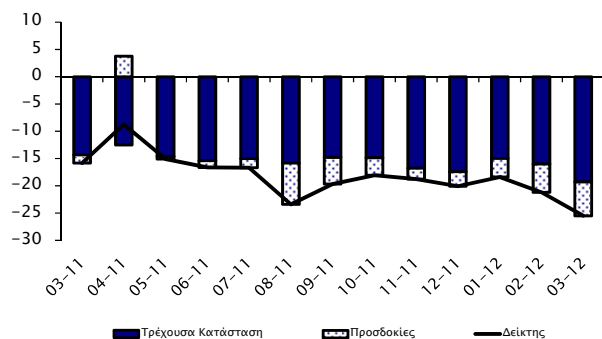
Στον τομέα των **κατασκευών** το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα λόγω βελτίωσης των προσδοκιών (Διάγραμμα 5). Σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα περισσότερες επιχειρήσεις αναμένουν αύξηση στην απασχόλησή τους, ενώ οι προσδοκίες τους για τις τιμές πώλησης τους επόμενους μήνες παραμένουν στα αρνητικά επίπεδα του Φεβρουαρίου. Αντίθετα, περισσότερες επιχειρήσεις αξιολογούν αρνητικότερα την οικοδομική τους δραστηριότητα τους τελευταίους τρεις μήνες, όπως επίσης και τα υπό εξέλιξη έργα τους (current overall order books). (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Κατασκευές (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στη **μεταποίηση** το επιχειρηματικό κλίμα χειροτέρευσε σε σύγκριση με το Φεβρουάριο, λόγω επιδείνωσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 6).

Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Μεταποίηση (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

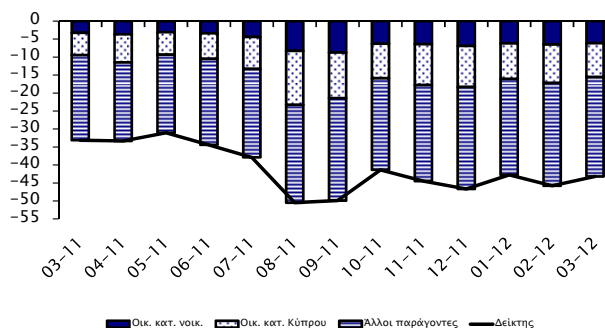

Συγκριτικά με τον προηγούμενο μήνα περισσότερες επιχειρήσεις παρατήρησαν μείωση στην παραγωγή και στις τρέχουσες συνολικές παραγγελίες, καθώς και αύξηση στα τρέχοντα αποθέματά τους. Επίσης, περισσότερες επιχειρήσεις αναμένουν μείωση στην παραγωγή και την απασχόληση τους επόμενους τρεις μήνες. Αντίθετα, περισσότερες δήλωσαν αύξηση στις τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές και περισσότερες

αναμένουν αύξηση στις τιμές πώλησης τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Το κλίμα ανάμεσα στους **καταναλωτές** παρουσίασε μικρή βελτίωση σε σύγκριση με το Φεβρουάριο. Οι καταναλωτές αξιολογούν θετικότερα από τον περασμένο μήνα την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους και της Κύπρου τους επόμενους 12 μήνες. Οριακή βελτίωση καταγράφεται και στις προσδοκίες τους για την ανεργία τους επόμενους 12 μήνες (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1).

Διάγραμμα 7: Δείκτης Προσδοκιών - Καταναλωτές (συνεισφορά οικονομικής κατάστασης και άλλων παραγόντων)

Αντίθετα, σε σύγκριση με το Φεβρουάριο, περισσότεροι καταναλωτές αξιολογούν αρνητικότερα την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους και της Κύπρου τον τελευταίο χρόνο. Πολύ περισσότεροι σε σχέση με τον περασμένο μήνα παρατήρησαν μεγάλες αυξήσεις στις τιμές των καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες και αναμένουν ακόμα περισσότερες αυξήσεις το επόμενο διάστημα. Οι αντιλήψεις και οι προσδοκίες των καταναλωτών για τις τιμές τον Μάρτιο πιθανότατα έχουν επηρεαστεί αρνητικά από τις αυξήσεις στο συντελεστή ΦΠΑ και στις τιμές των καυσίμων. Τέλος, περισσότεροι καταναλωτές θεωρούν την τρέχουσα χρονική στιγμή ως κατάλληλη για αποταμίευση και ακατάλληλη για μεγάλες αγορές (Πίνακας 1).

Συμπερασματικά, το Μάρτιο 2012 ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) για την Κύπρο παρουσίασε οριακή μείωση 0,5 μονάδων σε σύγκριση με το Φεβρουάριο 2012. Η επιδείνωση αυτή οφείλεται στη χειροτέρευση του κλίματος στις υπηρεσίες και στη μεταποίηση εξαιτίας της αρνητικότερης αξιολόγησης της ζήτησης και παραγωγής, αντίστοιχα, τόσο τους τελευταίους όσο και τους επόμενους τρεις μήνες. Το κλίμα στις κατασκευές, στο λιανικό εμπόριο και ανάμεσα στους καταναλωτές παρουσίασε μικρή βελτίωση συγκριτικά με το Φεβρουάριο εξαιτίας θετικότερων προσδοκιών αλλά συνεχίζει να παραμένει σε αρνητικά επίπεδα.

Πίνακας 1: Διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων¹

ΕΡΕΥΝΑ	2011												2012		
	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3		
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ															
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	1	-7	-9	-11	-11	-20	-21	-20	-24	-25	-23	-23	-26		
Οικονομική κατάσταση επιχείρησης τους τελευταίους 3 μήνες ³	-9	-20	-17	-23	-24	-28	-31	-24	-30	-36	-29	-33	-30		
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	-3	-11	-14	-17	-16	-26	-24	-29	-33	-37	-26	-26	-36		
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	14	11	4	5	7	-8	-8	-7	-7	-3	-14	-9	-11		
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	8	8	-2	-4	0	-9	-5	-4	-1	-8	-3	-5	-7		
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	10	6	2	3	-8	-4	1	3	-2	2	-1	0	0		
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	12	17	15	10	-1	10	10	10	3	2	0	2	9		
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ															
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-22	-26	-25	-21	-22	-31	-36	-34	-30	-29	-29	-30	-28		
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	-41	-46	-51	-49	-44	-52	-56	-58	-57	-49	-57	-51	-49		
Τρέχοντα αποθέματα ³	16	24	15	12	14	15	15	15	13	18	12	13	14		
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	-9	-9	-10	-4	-9	-27	-36	-28	-22	-20	-18	-26	-21		
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους 3 μήνες	-30	-41	-36	-35	-37	-50	-55	-47	-36	-43	-39	-47	-43		
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-2	-1	-9	-6	-5	-17	-11	-14	-14	-14	-14	-11	-12		
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	9	-2	3	4	-3	5	7	-3	2	-4	-4	-4	9		
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ															
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-46	-46	-42	-47	-49	-51	-49	-52	-46	-52	-55	-60	-57		
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	-46	-45	-34	-46	-49	-47	-40	-46	-37	-58	-41	-55	-56		
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-72	-73	-65	-67	-73	-73	-75	-71	-68	-73	-73	-79	-81		
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	-20	-19	-19	-27	-26	-29	-24	-33	-24	-30	-38	-41	-32		
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-14	-24	-31	-24	-39	-42	-27	-32	-39	-33	-37	-38	-37		
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ															
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-16	-9	-15	-17	-17	-23	-20	-18	-19	-20	-18	-21	-26		
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	-13	-26	-35	-36	-42	-46	-35	-45	-43	-40	-52	-36	-44		
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	-38	-37	-42	-46	-44	-44	-51	-50	-53	-59	-53	-54	-55		
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	-37	-42	-45	-52	-52	-58	-46	-52	-46	-61	-57	-58	-52		
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	5	1	1	0	1	4	-7	-6	-3	-7	-9	-6	3		
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	-5	11	-2	-4	-5	-23	-15	-10	-6	-8	-10	-16	-19		
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ⁴	-12	-8	-11	-9	-14	-18	-19	-25	-14	-22	-23	-23	-27		
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	15	12	-6	2	-5	1	2	-6	0	-4	-13	-5	-1		
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ															
Δείκτης ²	-33	-33	-31	-34	-38	-50	-50	-41	-44	-47	-43	-46	-43		
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες	-27	-28	-27	-29	-29	-35	-34	-32	-33	-35	-38	-35	-41		
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	-13	-15	-12	-14	-18	-33	-35	-25	-26	-28	-25	-26	-25		
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	-57	-60	-52	-55	-54	-65	-65	-63	-65	-66	-69	-70	-74		
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	-25	-31	-25	-28	-36	-60	-51	-38	-46	-46	-39	-43	-38		
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	49	47	34	32	24	17	21	18	16	17	17	15	27		
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	36	24	13	10	12	29	35	18	17	13	9	15	31		
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ^{3, 4}	51	45	43	48	53	62	63	59	60	65	56	59	57		
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-45	-48	-41	-44	-41	-55	-52	-48	-47	-47	-45	-48	-53		
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες	-36	-35	-40	-37	-36	-52	-55	-52	-50	-57	-48	-53	-54		
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-11	-12	-9	-16	-10	-20	-20	-5	-14	-17	-10	-19	-11		
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες ³	-43	-42	-44	-48	-46	-46	-51	-43	-47	-48	-51	-55	-53		

Σημειώσεις:

¹ Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).

² Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/business_consumer_surveys/userguide_en.pdf.

³ Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.

⁴ Ακολουθώντας εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διορθώνονται για εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).